

V col·loqui internacional del projecte *Mimesi*

Auctor(*itas*) in fabula: Figuracions d'autor en la ficció

NARRADOR, INTERLOCUTOR, AUTOR

---

*Francesco Petrarca ovvero il peccatore competente:
sulle due facce dell'auctor(itas) nel De otio religioso*

Bernhard HUSS (Freie Universität Berlin)

A totes les seves obres Petrarca s'escenifica ell mateix en tant que autor. La construcció textual d'una figura d'autor s'acompanya sempre d'una autoestilització en clau autobiogràfica, que es pot considerar també una autoanàlisi aprofundida de la personalitat individual. En la base d'aquestes estratègies hi ha les constants referències a la vida de l'escriptor empíric. Tot i que els textos de Petrarca poden distanciar-se de l'objectivitat factual amb una llicència de ficció, aquesta llicència no ha de ser necessàriament advertida ni acceptada pels seus lectors segons els criteris de l'actual "pacte de ficció", és més, Petrarca desenvolupa múltiples estratègies per camuflar la ficcionalitat del disseny autocreatiu del jo de ficció. El disseny d'una figura d'autor per Petrarca implica sempre la constitució d'una font d'autoritat de l'autor, fonamentada necessàriament en competències epistèmiques. En aquest sentit, la dimensió d'auctor(*itas*) del *De otio religioso*, l'obra en què Petrarca tracta del repòs religiós i de la condició contemplativa, es revela particularment complexa. En aquest text la veu de l'autor s'adreça a la comunitat de monjos cartoixans de Meunas (Montrieux) a la Provença. Petrarca, paradoxalment, reivindica el dret de parlar als monjos en tant que autor competent en qüestions de vida monàstica, l'*otium religiosum*, tot i que els destinataris del seu discurs són clarament més experts en el tema que no Petrarca. Al mateix temps

l'autor s'autorepresenta com un gran pecador, que, òbviamment, no pot disposar d'una gran autoritat religiosa, però sí d'un coneixement cultural, en tant que filòleg, humanista i possessor de llibres. L'ampli coneixement cultural permet que ell, pecador, esdevingui un autor capaç d'ensenyar religió als monjos. Tant a nivell de contingut com pragmàtic el *De otio religioso* discuteix les condicions de validesa de dues esferes culturals (cristiana *vs.* pagana, tardoantiga-medieval *vs.* antiga-renaixentista) i la figuració autorial pretén ser una autoritat en tots dos camps, cosa que genera una tensió manifesta amb la vida real de l'autor.